

ประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์กับการ รับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

จกวรรณ มุสิกทอง*

วิมลรัตน์ ภูวราวุฒินันท์*

จรินทร์พย์ อุดมพันธ์รัก*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ การพยาบาลบนหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ กับการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้นปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 245 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป แบบประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์และแบบประเมินการพัฒนาตนเองของ นักศึกษาตามทฤษฎีของซิงเกอร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์การ เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์โดยรวมอยู่ระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 (SD = .64) โดยประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเป็นด้านจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลหลังฝึกปฏิบัติ ร่องลงมาเป็นด้านคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพหลังปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ สำหรับการ พัฒนาตนเองทั้ง 7 ด้านของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 2.58 (SD = .30) ด้านที่มีการพัฒนาตนเองมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาความมีคุณธรรม โดยพบว่าประสบการณ์การเรียนรู้จาก การฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง ของนักศึกษาโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .27, p < .01$) โดยมีความสัมพันธ์กับการพัฒนา ความสามารถและการจัดการอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .30-.31, p < .01$) จากผลการวิจัยอาจารย์ ผู้สอนภาคปฏิบัติควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยให้นักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้น เพื่อให้นักศึกษามีการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยเฉพาะในด้านการพัฒนา ความสามารถ การพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้ป่วยใน หอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ได้รับการดูแลอย่างมีคุณภาพจากนักศึกษาพยาบาล

คำสำคัญ: ประสบการณ์การเรียนรู้; การเรียนภาคปฏิบัติ; การพัฒนาตนเอง; นักศึกษาพยาบาล

Learning Experiences from Clinical Practice in Medical Units and Perceived Self-Development of Nursing Students in a Bachelor of Nursing Program

Jongkonwan Musikthong*

Wimolrat Puwarawuttiapanit*

Jarintip Udomphantharak*

Abstract

This descriptive study aimed to examine the relationship between learning experiences from clinical practice in medical units and perceived self-development of nursing students. The samples consisted of 245 third year nursing students, studying in the academic year 2013 at Faculty of Nursing, Mahidol University. The research instruments included 3 questionnaires, including personal information, learning experiences from clinical practice in a medical unit, and perceived self-development of nursing students, based on a theory developed by Chickering. Data were analyzed by using percentage, means, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The finding shows that the samples had an overall mean score of learning experience from clinical practice in a medical unit at a high level (mean = 2.81, SD = .64). When considering each item, the highest mean score was codes of the nursing profession after clinical practice, followed by characteristics of medical nurses. The overall mean score of 7 items of perceived self-development of the samples was also at a high level (mean = 2.58, SD = .30), while value development demonstrated the highest score. The overall learning experience from clinical practice in a medical unit had a statistically significant positive relationship with perceived self-development ($r = .27, p < .01$), and a significant relationship with competency development and emotional management, respectively ($r = .30, r = .31, p < .01$). According to the findings, clinical teachers should increase learning experiences in clinical practice to promote students' self-development, especially their competency development, and moving through autonomy toward interdependence, and clinical solutions so as to increase quality of care provided by nursing students in medical units.

Keywords: learning experience; clinical placement; self-development; nursing student

* Faculty of Nursing, Mahidol University, e-mail : jongkonwan.mus@mahidol.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญ

การจัดการศึกษาทางพยาบาลศาสตร์เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตพยาบาลที่มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการและมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลตั้งนั้นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในศาสตร์สาขานี้เป็นอย่างดีเพื่อความปลอดภัยและความมั่นใจของผู้รับบริการพร้อมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพในการปฏิบัติการพยาบาลการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยในภาคปฏิบัติซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจของการศึกษาพยาบาลมุ่งเน้นให้นักศึกษานำความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ที่ได้จากชั้นเรียนไปประยุกต์ในสถานการณ์จริงมีอาจารย์พยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดซึ่งภาระหน้าที่ที่สำคัญคือการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อมุ่งหวังให้นักศึกษาเป็นผู้มีวิสัยทัศน์คิดเป็นระบบแก้ปัญหาได้เกิดทักษะและความสามารถทางการปฏิบัติการพยาบาล โดยทั่วไปการจัดการศึกษาทางพยาบาลศาสตร์ยึดหลักว่านักศึกษาทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักศึกษามีความสำคัญโดยมีการส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติ รวมทั้งมีการเผชิญสถานการณ์และแก้ไขปัญหา โดยมีการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง¹

ปัจจุบันการเรียนการสอนภาคปฏิบัติสำหรับวิชาชีพพยาบาลเน้นการสอนบูรณาการเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีหัวใจของความเป็นมนุษย์จึงได้มีแนวความคิดในการจัดการเรียนการสอนโดยการนำแนวความคิดของสุขภาพแนวใหม่และศาสตร์ทางสังคมและความเป็นมนุษย์ (social science and humanity) บูรณาการเข้าสู่การเรียนการสอนตลอดหลักสูตรปรับกระบวนการเรียนการสอนใช้แนวคิดที่เน้นนักศึกษาเป็นศูนย์กลางโดยใช้การเรียนรู้จากสภาพจริง (authentic learning) เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้

และศาสตร์ที่จำเป็นต่อการดูแลสุขภาพเชื่อมโยงกับความจริงทางสังคมและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้¹ การสอนบูรณาการเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีหัวใจของความเป็นมนุษย์เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนานักศึกษาให้นำศักยภาพของตนเองออกมาใช้ได้อย่างสมบูรณ์โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายจากสภาพจริงและพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิสัยทัศน์ของนักศึกษาเป็นกลไกสำคัญโดยกระบวนการเรียนการสอนจะให้นักศึกษารู้จักคิดหาความรู้และคำตอบด้วยตัวเองเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้และศาสตร์ที่จำเป็นต่อการดูแลสุขภาพและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้²⁻³

การเรียนรู้เพื่อที่จะเข้าใจชีวิตของผู้อื่นจำเป็นต้องเรียนจากสภาพจริงของชีวิตกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องสร้างเงื่อนไขให้นักศึกษามีโอกาสสัมผัสเก็บข้อมูลคิดทบทวนและสรุปความซึ่งโดยรวมเรียกว่าแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีหัวใจความเป็นมนุษย์การศึกษาข้อมูลจากสภาพจริงภายหลังจากที่ได้วิเคราะห์แยกแยะข้อสรุปจากข้อมูลที่ได้ศึกษามาและเกิดความเข้าใจพฤติกรรมและเหตุผลที่มาของพฤติกรรมในชีวิตจริงของผู้ป่วย/บุคคลเข้าใจบริบทภายในชีวิตที่มีผลต่อการตัดสินใจในการดูแลแก้ปัญหาและกระบวนการแก้ไขปัญหาการเจ็บป่วยก่อนมาโรงพยาบาลและได้ข้อสรุปของปัญหาสุขภาพทั้งในมุมมองของผู้ป่วยและมุมมองของนักศึกษาแล้วอาจารย์พยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาฝึกทักษะการประยุกต์ความรู้ทางวิชาการวิชาชีพและสาระจากข้อมูลที่ได้ศึกษาสภาพจริงมาใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล (Intervention development) เริ่มตั้งแต่การให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยอย่างแท้จริงวางแผนการพยาบาล แก้ไขปัญหาสุขภาพให้ครอบคลุมตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยทางเลือกในการแก้ปัญหาให้สอดคล้องเหมาะสมกับผู้ป่วยโดยการถ่ายทอดสื่อสารปฏิบัติกับผู้ป่วยและผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบประเมินผล การพยาบาลที่ให้พัฒนาทางเลือกเช่นการมีส่วนร่วมของผู้ป่วยในการแก้ปัญหาจนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทและเงื่อนไขชีวิตสังคมของผู้ป่วย

ซึ่งในการแก้ปัญหาควรให้ผู้ป่วยตัดสินใจเลือกปฏิบัติ และทำให้เกิดประโยชน์กับผู้ป่วยมากที่สุด⁴⁻⁷

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ⁸ การเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการ ซึ่งมีการเปลี่ยนพฤติกรรมโดยประสบการณ์ Change in behavior ⇨ Learning ⇨ Experience การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภาคสนาม (คลินิก) ที่มีประสบการณ์ การเรียนรู้มากแต่ขาดการส่งเสริมการสร้างบรรยากาศที่ดีก็เป็นการทำให้นักศึกษาเบื่อหน่ายในการแสวงหาประสบการณ์ทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนาความก้าวหน้าในการเรียนรู้ในทางตรงข้ามภาคสนามที่ค่อนข้างจะมีประสบการณ์ให้อย่างจำกัดแต่ถ้ามีการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีก็ทำให้นักศึกษามีโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ที่ดีและจำเริญได้มากการสร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้บนหอผู้ป่วยอาจารย์พยาบาล ผู้สอนภาคปฏิบัติมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนรู้โดยวิธีต่างๆ ดังนี้

1. กระตุ้นให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นอิสระพึ่งตนเองได้มากกว่าการคอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดและมีอาจารย์พยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติคอยกำกับแนะนำแก้ไขปัญหาลดจนประสิทธิผลการเรียนรู้
2. ให้นักศึกษาได้มีความเป็นอิสระเป็นการช่วยให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้ว่าจะเรียนได้อย่างไร (Learns how to learn) ในภาคสนามนักศึกษาต้องการความเป็นอิสระในการสำรวจสอบถามแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมให้มีความคิดในเชิงวิเคราะห์ นักศึกษาต้องการความเป็นอิสระในการใช้ความพยายามด้วยเทคนิคหลากหลายกับผู้ป่วยและบุคลากรในทีมพยาบาลหรือบุคลากรในสาขาวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างความพร้อมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับนักศึกษา

สำหรับการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์นั้น นักศึกษาพยาบาลต้องผ่านการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเช่นเดียวกับการศึกษาหลายสาขาอย่างไรก็ตามวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องบริการสุขภาพอนามัยแก่ผู้เจ็บป่วยและบุคคลทั่วไปจึงทำให้มีลักษณะที่ต้องเผชิญความเครียดในการปฏิบัติงานเป็นประจำซึ่งนอกจากนักศึกษาจะเครียดกับการเรียนในภาคทฤษฎี

แล้วนักศึกษาต้องฝึกประสบการณ์จริงในภาคปฏิบัติซึ่งถือเป็นหัวใจของการศึกษาพยาบาลนักศึกษาต้องลงมือปฏิบัติจริงกับผู้ป่วยต้องตระหนักในเรื่องของความรักใคร่ชอบสูงบางครั้งต้องตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ต้องเผชิญความเจ็บป่วยและความทุกข์ทรมานของผู้ป่วย จำเป็นต้องปรับตัวในการสร้างสัมพันธภาพกับบุคลากรในทีมสุขภาพหลายฝ่าย รวมทั้งอาจารย์พยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติ เพื่อนนักศึกษา ผู้ป่วยและญาติ ซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งด้านการศึกษา อารมณ์ สังคม สิ่งแวดล้อม⁹

จากผลการประเมินผลการเรียนการสอนรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีภาวะสุขภาพเบี่ยงเบน 2 ปีการศึกษา 2555 พบว่าการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความเครียดซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการทำงานทำให้นักศึกษารู้สึกขาดความมั่นใจ แต่เนื่องจากการฝึกปฏิบัติการกิจกรรมการพยาบาลนักศึกษาจะได้ฝึกปฏิบัติภายใต้การนิเทศของอาจารย์พยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติ ซึ่งเมื่อปฏิบัติการพยาบาลได้จะรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอส่งผลให้มีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงขึ้นและถ้ากิจกรรมนั้นสามารถปฏิบัติได้สำเร็จก็จะประเมินว่าตนเองสามารถปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ได้ ก็จะคงพฤติกรรมนั้นต่อไปและสามารถนำทักษะจากประสบการณ์นั้นมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของตนเองต่อไปโดยลักษณะดังกล่าวนี้เอื้อต่อพฤติกรรม การปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล⁸

สำหรับการพัฒนานักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาพบ มีทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของซิกเกอร์ปี ค.ศ.1993 ที่กล่าวว่าพัฒนานักศึกษาควรประกอบด้วย การพัฒนาในด้านต่างๆ 7 ด้านคือ การพัฒนาความสามารถ การจัดการกับอารมณ์ การพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน การพัฒนาเป้าหมาย และการพัฒนาความมีคุณธรรม^{10,11} เมื่อวิเคราะห์ทฤษฎีพัฒนานักศึกษาของซิกเกอร์จะพบว่าแนวคิดมาจากการพัฒนานักศึกษาทางพุทธิปัญญาและจิตสังคม โดยการพัฒนาทางพุทธิปัญญาจะมุ่งพัฒนานักศึกษาจากผู้ที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ต้องพึ่งพาผู้รู้ให้คอยบอกสิ่งต่างๆ ไปจนถึงขั้นที่นักศึกษา รู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความคิด มีวิจารณญาณ ในการรับรู้ และปฏิบัติสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบกับ ประสบการณ์และความรู้ ความคิดเห็นของตน ในขณะที่ การพัฒนาจิตสังคม มุ่งพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตาม ที่ควรจะเป็นตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ และที่สำคัญ คือการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง สร้างเอกลักษณ์ เฉพาะตัวขึ้นมา ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข¹¹

การปฏิบัติงานพยาบาลบนหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ เป็นการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อดูแลผู้ป่วยเรื้อรังที่ได้รับการ รักษาโดยใช้ยาเป็นหลัก ซึ่งผู้ป่วยบางรายจะมี ปัญหาสุขภาพซับซ้อน เป็นโรคหลายโรค บางรายอยู่ใน ภาวะวิกฤตที่ต้องได้รับการรักษาอย่างเร่งด่วน เช่น ต้องได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจ ผู้ป่วยส่วนใหญ่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ต้องได้รับการดูแล จากพยาบาลเกือบทั้งหมด ถึงแม้ว่าจะมีการเตรียม ความพร้อมทั้งทางด้านทฤษฎีและฝึกปฏิบัติกับหุ่นจำลอง ในห้องปฏิบัติการพยาบาลมาในระดับหนึ่งแล้วเมื่อ ปฏิบัติงานกับผู้ป่วยโดยตรงนักศึกษาอาจยังไม่สามารถ ให้การพยาบาลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมอาจารย์ พยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติจึงต้องดูแลและให้คำแนะนำ นักศึกษาอย่างใกล้ชิดพร้อมทั้งเสริมสร้างแรงจูงใจให้ นักศึกษาเห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจในความสามารถ เวลาฝึกปฏิบัติ บนหอผู้ป่วย มีการรับรู้เกี่ยวกับสมรรถนะ ตนเองเพื่อการพัฒนาศักยภาพของตนเองต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของมาลีวัล เสือสาครศรี¹² ที่พบว่า การรับรู้สมรรถนะของตนเอง การเห็นคุณค่าของ ตนเองซึ่งเกี่ยวข้อง กับการพัฒนาตนเอง มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับพฤติกรรม การปฏิบัติงานทางสุติกรรมทั้งที่ แผนกฝากครรภ์ในห้องคลอด แผนกหลังคลอดและโดย รวมและยังสามารถทำนายความแปรปรวนของ พฤติกรรม การปฏิบัติงานทางสุติกรรมของนักศึกษา พยาบาลกลุ่มตัวอย่างได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งการ ศึกษาของจรินทร์ทิพย์ อุดมพันธุ์รักษ์ และคณะ¹¹พบว่า พฤติกรรมมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักศึกษา พยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนาตนเอง

ของนักศึกษา แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์จากการ ร่วมกิจกรรมของนักศึกษามีส่วนทำให้เกิดการพัฒนา ตนเอง โดยนักศึกษาเห็นคุณค่าตนเองและรับรู้ว่าตนเอง มีศักยภาพเพิ่มขึ้นภายหลังร่วมกิจกรรมต่างๆ

คณะผู้วิจัยมีบทบาทเป็นอาจารย์พยาบาลผู้สอน ภาคปฏิบัติในหอผู้ป่วยทางอายุรศาสตร์และเป็นผู้รับผิดชอบ ในงานด้านการพัฒนานักศึกษา จึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้จาก การฝึกภาคปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์กับการรับรู้ เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ โดยเฉพาะด้านการพัฒนา ความสามารถ การจัดการกับอารมณ์ การพัฒนาจากความเป็นตัวของ ตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน การพัฒนาสัมพันธภาพ กับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน การพัฒนาเป้าหมาย และการพัฒนาความมีคุณธรรม เพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์พยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติ พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะช่วย ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาพยาบาลใน ด้านต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอ ผู้ป่วยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ การพยาบาลบนหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของ นักศึกษาพยาบาลในด้านต่างๆตามทฤษฎีของซิกเกอริง 7 ด้าน คือในด้านการพัฒนาความสามารถ การจัดการ กับอารมณ์ การพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่ การพึ่งพาอาศัยกัน การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่าง มีวุฒิภาวะ การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน การพัฒนา เป้าหมาย และการพัฒนาความมีคุณธรรม
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การ เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย อายุรศาสตร์ กับการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของ นักศึกษาพยาบาล

สมมุติฐานการวิจัย

ประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2556 (มิถุนายน 2556-กุมภาพันธ์ 2557) ที่ฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ วิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีภาวะสุขภาพเปราะบาง 2 จำนวน 245 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามโดยแบบสอบถามเกี่ยวกับประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากคู่มือประมวลการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีภาวะสุขภาพเปราะบาง² (แบบประเมินการศึกษาคณะปฏิบัติและประสพการณ์การเรียนรู้หรือทักษะตามสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยทางอายุรศาสตร์)¹³ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาเครื่องมือในส่วนประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ จากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์พยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ 3 ท่าน ในส่วนของแบบสอบถามด้านการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากงานวิจัยของจริณทิพย์ อุดมพันธุ์รักษ์ และคณะ¹¹ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์พยาบาลที่รับผิดชอบด้านการพัฒนานักศึกษา 3 ท่าน และหาความเที่ยงของแบบสอบถามทั้ง 2 ส่วน โดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน และคำนวณค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเครื่องมือในส่วนประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ เท่ากับ .94

และในส่วนการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง เท่ากับ .86 แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุที่พักอาศัยปัจจุบัน เหตุผลที่เลือกศึกษาที่คณะพยาบาลศาสตร์ ม.มหิดล ภาควิชาการศึกษาที่เรียนวิชาปฏิบัติทักษะการพยาบาลพื้นฐาน ชั้นปี 2 หอผู้ป่วยที่ฝึกปฏิบัติทักษะพื้นฐาน ระยะเวลาฝึกปฏิบัติ และประสพการณ์ในการดูแลผู้ป่วย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์

ข้อคำถามลักษณะเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 53 ข้อ¹³ โดยแยกเป็นหมวดต่าง ๆ ดังนี้

หมวดที่ 1 การประเมินภาวะสุขภาพผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ 3 ข้อ

หมวดที่ 2 การปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ 10 ข้อ

หมวดที่ 3 การประเมินผลการปฏิบัติพยาบาลหลังการดูแลผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ 2 ข้อ

หมวดที่ 4 การปฏิบัติการพยาบาลตามกลุ่มปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ 4 ข้อ

หมวดที่ 5 การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้เกิดทักษะตามสมรรถนะการดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ 19 ข้อ

หมวดที่ 6 คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพภายหลังการดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ 10 ข้อ

หมวดที่ 7 จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลภายหลังการดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ 5 ข้อ

ในการตอบแบบสอบถามมีค่าคะแนนคือ คะแนนเต็ม 4 ตรงระดับความคิดเห็นมากที่สุด คะแนน 3 ตรงระดับความคิดเห็นมาก คะแนน 2 ตรงระดับความคิดเห็นปานกลาง คะแนน 1 ตรงระดับความคิดเห็นน้อย และคะแนน 0 ตรงระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบประเมินการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล¹¹ ข้อคำถามลักษณะเป็นการสอบถามปลายปิด จำนวน 75 ข้อ โดยแยกเป็นข้อความเพื่อประเมินการพัฒนาตนเองของนักศึกษาแต่ละด้าน ดังนี้คือด้านการพัฒนาความสามารถ¹¹

ข้อด้านการจัดการกับอารมณ์รวม 9 ข้อด้านการพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกันรวม¹² ข้อด้านการพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะรวม 12 ข้อ ด้านการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนข้อที่รวม 9 ข้อ ด้านการพัฒนาเป้าหมายรวม 11 ข้อและด้านการพัฒนาความมีคุณธรรมรวม 11 ข้อ

เกณฑ์เทียบระดับคะแนน

การกำหนดเกณฑ์สำหรับเทียบระดับคะแนน ประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ อ้างอิงแบบประเมินผลภาคปฏิบัติคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2556¹³ และระดับการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาได้แบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ¹¹ โดยมีรายละเอียดดังนี้

คะแนนประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์และคะแนนการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษา

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.00 หมายความว่ามีการประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติหรือมีการพัฒนาตนเองมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายความว่ามีการประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติหรือมีการพัฒนาตนเองมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายความว่ามีการประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติหรือมีการพัฒนาตนเองปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.50-1.49 หมายความว่ามีการประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติหรือมีการพัฒนาน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.00-0.49 หมายความว่ามีการประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติหรือมีการพัฒนาตนเองน้อยมาก

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เลขที่ IRB-NS 2012/23.0506 เนื่องจากการเป็นกรวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างมีการตอบคำถามตามแบบสอบถามโดยกลุ่มตัวอย่างสามารถยุติการตอบคำถามเมื่อใดก็ได้หรือจะไม่ตอบคำถามข้อใดก็ได้และสามารถถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีเงื่อนไขไม่จำเป็นต้องให้เหตุผลและไม่มีผลกระทบใดๆ

ต่อผลการเรียนภาคปฏิบัติ ข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวม ไม่เปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลทั้งหมดมาคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับข้อมูลทั่วไปนำมาแจกแจงเป็นความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ ข้อมูลประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์และข้อมูลการรับรู้เกี่ยวกับพัฒนาตนเองของนักศึกษาในด้านต่างๆ ตามทฤษฎีของซิกเกอร์ริง 7 ด้านคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์และการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาลโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันโดยกำหนดค่าความสัมพันธ์ (r)^{11,14} ดังนี้

ค่า r ระหว่าง .90 - 1.00 มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

ค่า r ระหว่าง .70 - .90 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่า r ระหว่าง .50 - .70 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่า r ระหว่าง .30 - .50 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่า r ระหว่าง .00 - .30 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ส่วนใหญ่มีเหตุผลที่เลือกศึกษาที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากเรียนจบแล้วมีงานทำทันที ไม่ต้องเสียเวลาในการหางานมากที่สุดร้อยละ 69.6 รองลงมาเนื่องจากได้รับการคัดเลือกตามโควตา และคะแนนอยู่ในเกณฑ์ที่จะศึกษาต่อที่คณะพยาบาลศาสตร์และลำดับที่ 3 ต้องการมีความรู้ด้านการดูแลสุขภาพเพื่อเอาไว้อุปการตนเอง บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือญาติ ส่วนการเรียนรู้วิชาปฏิบัติทักษะการพยาบาลขั้นพื้นฐานในชั้นปี 2 นักศึกษาเคยฝึกปฏิบัติที่หอผู้ป่วยอายุรศาสตร์เพียงร้อยละ 31.3 ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วย ร้อยละ 68.8 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง		ร้อยละ
1.กลุ่มนศ.	กลุ่ม 1.1	24.2
	กลุ่ม 1.2	26.2
	กลุ่ม 2.1	25.0
	กลุ่ม 2.2	24.6
2.เพศ	เพศหญิง	96.6
	เพศชาย	3.40
3.อายุของนักศึกษาโดยรวม	ส่วนใหญ่ อายุ 21 ปี	50.4
4.ที่พักอาศัยปัจจุบัน	หอพักพยาบาลบางขุนนนท์	86.6
5.เหตุผลที่เลือกศึกษาที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	5.1 เรียนจบแล้วมีงานทำทันที ไม่ต้องเสียเวลาในการหางาน	69.6
	5.2 ได้รับการคัดเลือกตามโควต้า คะแนนอยู่ในเกณฑ์ที่จะศึกษาต่อคณะพยาบาลศาสตร์	65.0
	5.3 ต้องการมีความรู้ด้านการดูแลสุขภาพเพื่อเอาไว้อวดตนเอง บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือญาติ	57.5
	5.4 บิดามารดาต้องการให้เรียน	48.3
	5.5 มีรายได้มั่นคง	42.5
	5.6 ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นในการสร้างเสริมสุขภาพและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ	28.3
	5.7 มีรุ่นพี่แนะนำหรือรู้สึกประทับใจในชื่อเสียงของสถาบัน	28.3
6. การเรียนวิชาปฏิบัติทักษะพื้นฐานชั้นปี 2	6.1 ภาคการศึกษาต้น	53.1
	ภาคการศึกษาปลาย	46.9
	6.2 เคยฝึกปฏิบัติวิชาปฏิบัติทักษะการพยาบาลชั้นพื้นฐานในชั้น	31.3
	ปี 2 ที่หอผู้ป่วยอายุรศาสตร์	65.7
	ระยะเวลาที่เคยฝึกปฏิบัติ 5 วัน	
7. ประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วย	6.3 ไม่เคยฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์	68.7
	7.1 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วย	68.8
	7.2 เคยมีประสบการณ์ดูแลบุคคลในครอบครัวที่เจ็บป่วยที่บ้าน	25.0

2. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์โดยรวมอยู่ระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย

2.81(SD=.64) โดยมีประสบการณ์การเรียนรู้มากที่สุด ในหมวดที่ 7 ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล หลังฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ รองลงมาลำดับที่ 2 เป็นหมวดที่ 6 ด้านคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ หลังปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์

และลำดับที่ 3 เป็นหมวดที่ 1 ด้านการประเมินภาวะสุขภาพผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ส่วนด้านที่มีประสบการณ์การเรียนรู้ที่น้อยที่สุด เป็นหมวดที่ 2 ด้าน

การปฏิบัติการพยาบาลให้กับผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ
ดังรายละเอียด ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์

	ประสบการณ์การฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์	คะแนนเฉลี่ย	SD	ระดับ
หมวดที่ 1	ด้านการประเมินภาวะสุขภาพผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	2.85	0.74	มาก
	- มีโอกาสสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินภาวะสุขภาพจากสื่อการเรียนรู้อื่นได้มากที่สุด	3.21	0.73	มาก
	- สามารถรวบรวมข้อมูลจากการซักประวัติ สังเกต ตรวจร่างกาย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ผลการตรวจพิเศษได้ครอบคลุมตรงตามสภาพความเป็นจริง	2.70	0.61	มาก
หมวดที่ 2	ด้านการปฏิบัติการพยาบาลให้กับผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	2.65	0.68	มาก
	- ปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความปลอดภัย/ภาวะเสี่ยงของผู้รับบริการได้มากที่สุด	3.06	0.68	มาก
	- สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพผู้รับบริการ	2.71	0.63	มาก
หมวดที่ 3	ด้านการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลภายหลังดูแลผู้ป่วย	2.75	0.64	มาก
	- สามารถนำผลการประเมินการปฏิบัติการพยาบาลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานในครั้งต่อไปได้มากที่สุด	2.92	0.60	มาก
	- สามารถสังเกต ติดตามผลและสรุปผลจากการปฏิบัติการพยาบาลได้ถูกต้อง	2.57	0.61	มาก
หมวดที่ 4	ด้านการปฏิบัติการพยาบาลตามกลุ่มปัญหาสุขภาพของผู้ป่วย	2.70	0.61	มาก
	- สามารถปฏิบัติการพยาบาลดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาการผันแปรออกซิเจนได้มากที่สุด	2.88	0.62	มาก
	- สามารถดูแลผู้ป่วยเบาหวาน และผู้ป่วยที่มีปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร ตับ ทางเดินน้ำดี และตับอ่อนได้	2.75	0.64	มาก
		2.74	0.68	มาก
หมวดที่ 5	การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้เกิดทักษะตามสมรรถนะการดูแล	2.72	0.63	มาก
	- สามารถปฏิบัติการพยาบาลเพื่อดูแลความสบายให้กับผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้มากที่สุด	3.42	0.66	มาก
	- สามารถปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการติดเชื้อหรือการแพร่กระจายเชื้อได้	3.39	0.66	มาก
	- สามารถปฏิบัติการพยาบาลเพื่อลดความเสี่ยงจากท่อช่วยหายใจผู้ป่วยและสามารถพ่นยาขยายหลอดลมให้กับผู้ป่วยที่หายใจหอบหรือได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจได้	3.22	0.63	มาก

	ประสบการณ์การฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์	คะแนนเฉลี่ย	SD	ระดับ
หมวดที่ 6	ด้านคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพหลังปฏิบัติการพยาบาล	2.90	0.64	มาก
	6.1 การพัฒนาตัวคุณลักษณะทางอารมณ์			
	-สามารถแสดงออกทางคำพูดและสีหน้าท่าทางเหมาะสม	3.30	0.66	มาก
	มีอัธยาศัยดี หน้าตายิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตรได้มากที่สุด			
	-ควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น มีอารมณ์มั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย	3.15	0.70	มาก
	6.2 การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง			
	-มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนสำเร็จทันตามเวลาที่กำหนด	3.00	0.73	มาก
	ได้มากที่สุด			
	-ประเมินความสามารถในการทำงานงานของตนเองได้	2.98	0.68	มาก
หมวดที่ 7	ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลหลังฝึกปฏิบัติ	3.33	0.62	มาก
	7.1 ความซื่อสัตย์และรับผิดชอบในหน้าที่ สามารถปฏิบัติงาน	3.41	0.63	มาก
	ในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถได้มากที่สุด			
	7.2 การเคารพสิทธิของผู้รับบริการในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์	3.35	0.64	มาก
	สามารถปฏิบัติต่อผู้รับบริการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง			
	ป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้มากที่สุด			
	โดยรวม	2.81	0.64	มาก

2. การรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 2.58 (SD=.30) โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองในด้านการพัฒนาความ

คุณธรรมมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ และลำดับที่ 3 เป็นด้านการพัฒนาเป้าหมาย ส่วนด้านที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง เป็นด้านการพัฒนาความสามารถและการพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล

การรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง	คะแนนเฉลี่ย	SD	ระดับ
1. ด้านการพัฒนาความสามารถ	2.40	0.37	ปานกลาง
2. ด้านการจัดการกับอารมณ์	2.57	0.51	มาก
3. ด้านการพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน	2.30	0.34	ปานกลาง
4. ด้านการพัฒนาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ	2.73	0.48	มาก
5. ด้านการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน	2.50	0.42	มาก
6. ด้านการพัฒนาเป้าหมาย	2.72	0.51	มาก
7. ด้านการพัฒนาความมีคุณธรรม	2.82	0.43	มาก
โดยรวม	2.58	0.30	มาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติกับการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาลในด้านต่างๆ และโดยรวม

ประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้เกี่ยวกับพัฒนาตนเองของนักศึกษาโดยรวมอยู่

ในระดับต่ำมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.27$, $p<.01$) โดยมีความสัมพันธ์กับการจัดการกับอารมณ์มากที่สุด รองลงมาเป็นการพัฒนาความสามารถ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.31$, $r=.30$, $p<.01$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติกับการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล

การรับรู้การพัฒนาตนเอง	ระดับความสัมพันธ์กับประสบการณ์การเรียนรู้	
	(r)	ระดับ
1. ด้านการพัฒนาความสามารถ	.30 **	ต่ำ
2. ด้านการจัดการกับอารมณ์	.31 **	ต่ำ
3. ด้านการพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน	.09	ต่ำมาก
4. ด้านการพัฒนาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ	.15 *	ต่ำมาก
5. ด้านการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน	.17 **	ต่ำมาก
6. ด้านการพัฒนาเป้าหมาย	.20 **	ต่ำมาก
7. ด้านการพัฒนาความมีคุณธรรม	.12	ต่ำมาก
โดยรวม	.27 **	ต่ำมาก

* $p<.05$ ** $p<.01$

การอภิปรายผล

ประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์

นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 มีประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล หลังฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์มากที่สุดในเรื่องการมีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบในหน้าที่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถลงมาเป็นเรื่องการเคารพสิทธิของผู้รับบริการในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์โดยสามารถปฏิบัติต่อผู้รับบริการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง ป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ เนื่องจากนักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ และการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุป่วยเป็นโรคเรื้อรัง มีโรคร่วมหลายโรค และช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ทำให้นักศึกษาต้องปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายกับผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ รองลงมาเป็นลำดับที่ 2 นักศึกษามีประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติฯ ในด้านคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพในเรื่องการพัฒนานวัตกรรมทางอารมณ์ สามารถแสดงออกทางคำพูดและสีหน้าท่าทางเหมาะสม มีอัธยาศัยดี หน้าที่ยิ้มแย้มท่าทางเป็นมิตรได้มากที่สุด รองลงมาเป็นการควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น มีอารมณ์มั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย อาจเป็นเพราะการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา ในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ต้องสัมผัสกับผู้ป่วยซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ รวมทั้งญาติผู้ป่วยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาสุขภาพนักศึกษาจึงต้องมีการสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยโดยมีพฤติกรรมบริการที่เหมาะสมตามแบบแผนการคำนึงถึงการให้เกียรติผู้ป่วยไว้ในวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ลักษณะการปฏิบัติของพยาบาลในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ที่ต้องทำงานร่วมกับ สหสาขาวิชาชีพ ทำให้พยาบาลหรือนักศึกษาพยาบาลต้องมีปฏิสัมพันธ์กับ

บุคลากรหลากหลายสาขาวิชาชีพ ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลที่ไปฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ จึงต้องพัฒนาตนเองในด้านบุคลิกภาพทางอารมณ์ในการแสดงออกทางคำพูดหรือสีหน้าท่าทางให้เหมาะสมมากขึ้น เพื่อให้สามารถดูแลผู้ป่วย ได้ครอบคลุมอย่างเป็นองค์รวม จึงส่งผลให้นักศึกษามีประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านการประเมินภาวะสุขภาพของผู้ป่วย อยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 3 โดยนักศึกษามีโอกาสสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินภาวะสุขภาพจากสื่อการเรียนรู้อื่น เช่น ตำราหรือ website ต่างๆ เพิ่มขึ้นมากที่สุด เนื่องจากผู้ป่วยที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ดูแลอาจเจ็บป่วยด้วยโรคหรือพยาธิสภาพที่นักศึกษายังไม่ได้เรียนทฤษฎี ทำให้นักศึกษาต้องหาความรู้ด้วยตนเองก่อนเพื่อนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วย

ส่วนประสบการณ์การเรียนรู้ในการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลภายหลังการดูแลผู้ป่วย อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 4 โดยนักศึกษาสามารถนำผลการประเมินการปฏิบัติการพยาบาลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานในครั้งต่อไปได้มากที่สุด เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ อาจารย์พยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติจะมีการป้อนข้อมูลกลับ (feedback) การปฏิบัติงานของนักศึกษาทุกวัน หรือทุกสัปดาห์ และให้นักศึกษาหรือเพื่อนนักศึกษาฝึกการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาการปฏิบัติงานของนักศึกษาในครั้งต่อไปส่วนประสบการณ์การเรียนรู้ในการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้เกิดทักษะตามสมรรถนะการดูแลผู้ป่วย อยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 5 โดยนักศึกษาสามารถปฏิบัติการพยาบาลเพื่อดูแลความสุขสบายให้กับผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้มากที่สุด รองลงมาคือปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันการติดเชื้อหรือการแพร่กระจายเชื้อ รวมทั้งสามารถปฏิบัติการพยาบาลเพื่อดูดเสมหะจาก ท่อช่วยหายใจผู้ป่วยและสามารถพ่นยาขยายหลอดลมให้กับผู้ป่วยที่หายใจหอบหรือได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจได้ เนื่องจากผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในภาวะวิกฤตหรือมีปัญหาการหายใจล้มเหลว อาจต้องใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจไม่สามารถช่วย

เหลือตัวเองในการทำกิจกรรมประจำวันได้ และมีปัญหาเรื่องการติดเชื้อในโรงพยาบาลหรือเชื้อดื้อยาจากการได้รับการรักษาด้วยยาปฏิชีวนะหลายชนิด

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าสถาบันได้มีการจัดการเรียนการสอนบูรณาการเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีหัวใจของความเป็นมนุษย์ โดยเน้นความเข้าใจมนุษย์ชุมชน สังคมและความเป็นจริงผสมผสานกับความรู้ทางวิชาการ และวิชาชีพเพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ มีทักษะทางวิชาชีพ สามารถประยุกต์ความรู้และถ่ายทอดเพื่อพัฒนาศักยภาพ การดูแลตนเองของประชาชนซึ่งการเรียนรู้จากการปฏิบัติในสภาพจริงเพื่อพัฒนาทักษะในการทำงานทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดทักษะทางปัญญาและการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลได้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้ป่วยตลอดจนพัฒนาศักยภาพบุคคลในการดูแลตนเองด้วยความเข้าใจผู้อื่นมีความเอื้ออาทรด้วยหัวใจแห่งความเป็นมนุษย์¹

ส่วนประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านการปฏิบัติการพยาบาลตามกลุ่มปัญหาสุขภาพของผู้ป่วย อยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 6 โดยนักศึกษาสามารถปฏิบัติการพยาบาลดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาการผื่นแพ้ภูมิแพ้ (เช่น ปัญหา ระบบทางเดินหายใจ หัวใจและการไหลเวียนเลือด) ได้มากที่สุด รองลงมาเป็นการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน และการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร ดับทางเดินน้ำดี และตับอ่อน เนื่องจากผู้ป่วยในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และโรคหัวใจหรือการไหลเวียนเลือด เช่น โรคหลอดเลือดหัวใจตีบ โรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย ภาวะหัวใจวายหรือหัวใจล้มเหลว เป็นต้น ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติการพยาบาลเพื่อดูแลผู้ป่วยในกลุ่มปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ส่วนประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านการปฏิบัติการพยาบาลให้กับผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์สามารถปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความปลอดภัย/ภาวะเสี่ยงของผู้รับบริการได้มากที่สุด รองลงมาเป็นการปฏิบัติการพยาบาลได้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของผู้ป่วย ทำให้เกิดความพร้อมและความมั่นใจในการ

ปฏิบัติงาน มีเหตุผลในการปฏิบัติการพยาบาล สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้และประยุกต์ใช้การปฏิบัติการพยาบาลได้ถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติการพยาบาลได้ครอบคลุมทุกมิติ และปฏิบัติงานด้วยความคล่องแคล่วมากขึ้นจึงทำให้มีคะแนนอยู่ในระดับมากเช่นกันสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เป็นรูปแบบสำหรับการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา¹⁵ คือการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการพัฒนาการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดจนความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผลมีความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการศึกษา โดยเริ่มจากความตั้งใจที่อยากจะเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของตนเองและสอดคล้องกับผลการศึกษาที่เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง¹⁶⁻¹⁷ ที่พบว่านักศึกษาที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองแตกต่างกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล

การรับรู้เกี่ยวกับพัฒนาตนเองตามทฤษฎีของซิกเกอริงของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 โดยรวมและรายด้านทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาความสามารถ การจัดการกับอารมณ์การพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกันการพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน การพัฒนาเป้าหมายและการพัฒนาความมีคุณธรรม มีคะแนนเฉลี่ยการพัฒนาตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีการรับรู้ในด้านการพัฒนาความมีคุณธรรมมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า นักศึกษามีประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ในด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ หลังการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมากที่สุด โดยในเรื่องความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบในหน้าที่ นักศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ และเคารพสิทธิของผู้รับบริการโดยปฏิบัติงานด้วย

ความรอบคอบ ระมัดระวังและป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย

ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของบุษบง ตุ่มสวัสดิ์และคณะ¹⁸ ที่สำรวจสมรรถนะด้านการปฏิบัติ การพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนพบว่า มีคะแนนการรับรู้ในเรื่องความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ เคารพในศักดิ์ศรีของผู้ป่วยและญาติ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ปฏิบัติกับผู้ป่วยด้วยความเสมอภาค อยู่ในระดับมากเช่นกันรองลงมาเป็นการพัฒนาด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะด้านการพัฒนาเป้าหมาย ด้านการจัดการอารมณ์ และด้านการสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน มีการพัฒนาดตนเอง อยู่ในระดับมากตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในด้านคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพหลังปฏิบัติการพยาบาลโดยในเรื่องการพัฒนาดูแลภาวะทางอารมณ์ นักศึกษาสามารถแสดงออกทางคำพูดและสีหน้าท่าทางเหมาะสม มีอัธยาศัยดี หน้าที่ยิ้มแย้ม ท่าทางเป็นมิตร มากที่สุด รองลงมานักศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือผู้ป่วย นักศึกษาสามารถจัดลำดับความสำคัญของการปฏิบัติงานได้ และมีความคิดที่เป็นระบบก่อนปฏิบัติงานหรือในการตัดสินใจแก้ปัญหา ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบการศึกษาของปานทิพย์ ปุณณานท์¹⁹ ที่พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านการปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจของความเป็นมนุษย์ ในระดับมากในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้ป่วยทั้งวาจา และการกระทำด้วยความเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ส่วนในเรื่องการพัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่องนักศึกษาก็มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานจนสำเร็จทันตามเวลาที่กำหนดมากที่สุด รองลงมานักศึกษาสามารถประเมินการทำงานของตนเองได้ และมีการปรับปรุงคุณภาพการทำงานอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ เนื่องจากนักศึกษามีโอกาสฝึกฝนและพัฒนาตามสัมพันธภาพกับผู้อื่น

อย่างมีวุฒิภาวะ ในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูลจากญาติผู้ป่วย หรือช่วงปฏิบัติงานร่วมที่มพยาบาลและทีมสหสาขาวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยในรายที่นักศึกษารับผิดชอบ สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้และการเรียนรู้จากการทำงานเป็นฐาน²⁰ ที่กล่าวถึงการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และมีการสื่อสารข้อมูลซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกฝนจนสร้างความรู้ความชำนาญด้วยตนเอง

ส่วนการรับรู้การพัฒนาตนเองในด้านการพัฒนาความสามารถ และการพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกันอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ในด้านการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อให้เกิดทักษะตามสมรรถนะการดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วย ด้านการปฏิบัติการพยาบาลตามกลุ่มปัญหาสุขภาพของผู้ป่วย และด้านการปฏิบัติการพยาบาลให้กับผู้ใหญ่และผู้สูงอายุในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ มีคะแนนอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 5 ถึง 7 ตามลำดับโดยในด้านที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาลตามกลุ่มปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยซึ่งเป็นประสบการณ์เฉพาะทางเช่น การดูแลผู้ป่วยก่อนและหลังการตรวจพิเศษเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อดูแลผู้ป่วยที่ได้รับเลือดหรือส่วนประกอบของเลือด การดูแลผู้ป่วยที่ใส่ท่อระบายทางออก การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการเจาะท้อง และการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับยาเคมีบำบัดหรือได้รับรังสีรักษาเป็นต้น และด้านการปฏิบัติการพยาบาลให้กับผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติการพยาบาลของตนเอง จะมีการรับรู้การพัฒนาตนเองค่อนข้างน้อยกว่าด้านอื่น ๆ อาจเป็นเพราะนักศึกษาพยาบาลชั้นปี 3 ที่ฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ ส่วนใหญ่ฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยเพื่อดูแลในด้านความสบายให้กับผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ และเป็นระยะเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์เฉพาะทางในการดูแลผู้ป่วยอายุรศาสตร์ทำให้นักศึกษารู้สึกว่าตนเองยัง

ไม่ค่อยมีความพร้อมหรือความมั่นใจในการปฏิบัติงาน เพื่อดูแลผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุสอดคล้องกับการศึกษาของอำไพ จาตุวัชรพาณิชย์กุล และคณะ²¹ ที่ศึกษาผลของการพัฒนาทักษะทางการพยาบาลต่อการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน พบว่าคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของนักศึกษาพยาบาลในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานบนหอผู้ป่วยสูงกว่าก่อนและหลังการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการด้วยตนเองและคะแนนการรับรู้สมรรถนะแห่งตนหลังการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการด้วยตนเองสูงกว่าก่อนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานด้วยตนเองในทุกกิจกรรมการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ความสัมพันธ์ของประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติกับการรับรู้การพัฒนาตนเองของนักศึกษาพยาบาล

ประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองโดยรวมอยู่ในระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.27, p<.01$) โดยมีความสัมพันธ์กับการจัดการกับอารมณ์และการพัฒนาความสามารถ มากกว่าด้านอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ นักศึกษาจะได้รับข้อมูลจากรุ่นพี่ว่าเป็นการฝึกปฏิบัติที่ค่อนข้างเหนื่อย ผู้ป่วยมักอยู่ในภาวะวิกฤตช่วยเหลือตัวเองไม่ได้และมีโรคร่วมหรือภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง และจากการปฐมพยาบาลปฏิบัติของหัวหน้าวิชาชีพชี้แจงให้เห็นว่าการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ นักศึกษาต้องพัฒนาศักยภาพและความสามารถของตนเองตลอดระยะเวลาการฝึกปฏิบัติ เนื่องจากผู้ป่วยช่วยเหลือตัวเองไม่ค่อยได้ และนักศึกษาต้องคอยช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยทุกอย่าง และจากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักศึกษาเคยฝึกปฏิบัติวิชาชีพปฏิบัติทักษะการพยาบาลขั้นพื้นฐานในชั้นปี 2 ที่หอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ เพียงร้อยละ 31.3 และไม่เคยฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ ถึงร้อยละ 68.7 โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.8 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วย ทำให้นักศึกษา

ต้องมีความกระตือรือร้นและตื่นตัวในการพัฒนาความสามารถของตัวเองโดยเฉพาะในการนำความรู้ที่เรียนทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์เพิ่มขึ้น นอกจากนี้นักศึกษายังต้องปฏิบัติงานร่วมทีมสหสาขาวิชาชีพ เก็บรวบรวมข้อมูลผู้ป่วยจากญาติ ให้คำแนะนำผู้ป่วยในการปฏิบัติตัวหรือให้คำแนะนำญาติในการดูแลผู้ป่วย ทำให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติในเรื่องการจัดการกับอารมณ์ รู้จักควบคุมอารมณ์เวลาทำงานร่วมกับผู้อื่นเพิ่มขึ้น ทั้งทีมพยาบาล ทีมสหสาขาวิชาชีพและญาติผู้ป่วย เพื่อให้ทุกฝ่ายโดยเฉพาะญาติผู้ป่วยเกิดความไว้วางใจในตัวนักศึกษาพยาบาล และร่วมมือในการส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีการฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรอย่างเต็มศักยภาพเพื่อการพัฒนาตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

อาจารย์พยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยให้นักศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้ นักศึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาความสามารถการพัฒนาจากความเป็นตัวของตัวเองไปสู่การพึ่งพาอาศัยกันซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้ป่วยในหอผู้ป่วยอายุรศาสตร์ได้รับการดูแลอย่างมีคุณภาพจากนักศึกษาพยาบาล

2. ด้านการทำวิจัย

อาจารย์พยาบาลผู้สอนภาคปฏิบัติควรทำวิจัยด้านการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในเชิงการบูรณาการเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอื่น ๆ

References

1. Wongkongkathep S. The concept of integrated teaching in curriculum development and integrated learning management. Nontaburi: Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development, Ministry of Public Health. 2007. (in Thai).
2. Wongkongkathep S. Concept and principle in community learning. Nontaburi: On Print Shop. 2007. (in Thai).
3. Wongkongkathep S. Concept, principle in integrated teaching. Nontaburi: Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development, Ministry of Public Health. 2010. (in Thai).
4. Karthana P, et al. The model of integrated teaching with humanize health care: Nursing Teaching Module, Boromrajajonani College of Nursing Ratchaburi. 2nd rev. ed. Charansanitwong Printing: Bangkok. 2012. (in Thai).
5. Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development. The curriculum development and integrated learning management. Nontaburi: Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development, Ministry of Public Health. 2007. (in Thai).
6. Mathanawin S, Siriweatsunthon A. A model of integrated teaching in a health teaching module. Nontaburi: Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development, Ministry of Public Health. 2010. (in Thai).
7. Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development. Nursing for people with health problems in an integrated teaching model. Nontaburi: Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development, Ministry of Public Health. 2010. (in Thai).
8. Suwannachat P. Concept of teaching and learning in nursing practice. [internet]. 2012 [cited 2012 September 20]. Available from: [http://www.rsu.ac.th/knowledgemangement/Concept of teaching learning in nursing practice.](http://www.rsu.ac.th/knowledgemangement/Concept%20of%20teaching%20learning%20in%20nursing%20practice.pdf)
9. Faculty of Nursing, Mahidol University. Summary report of evaluation of teaching learning in the nursing care for persons with health deviations 2 practicum, academic year 2012. Mimeographed paper. 2012. (in Thai).
10. Kaewsanmueng P. Theory of student development of Chickering and Reisser. [internet]. 2017 [cited 2017 February 2]. Available from: <http://www.gotoknow.org/posts/253385>
11. Udomphanthurak J, Musikthong J, Laohitakul K, Leuanrungruang W. The relationship between involvement in student activities and self-development of nursing students, Faculty of Nursing, Mahidol University. Journal of Nursing Science (Supplement). 2010;(4): 74-84. (in Thai).
12. Lertsakornsiri M, Suvaree S. The relationships between perceived self-efficacy, self-esteem and obstetrics practice behaviors of nursing students in private institutions. Journal of Rangsit University: Teaching & Learning. 1(1). 13-25. 2007. (in Thai).
13. Faculty of Nursing, Mahidol University. Nursing practice evaluation. In a course syllabus of nursing care for persons with health deviations 2 practicum, academic year 2013. Faculty of Nursing, Mahidol University. Mimeographed paper. 2013. (in Thai).

14. Hinkle DL. Nursing research design and data analysis.[internet]. 1998.[cited 2017February 9]. Available from: <http://sornorpha.files.wordpress.com/..../562701>
15. Chumtanti N. Self-directed learning readiness level of the first year students majoring in English [internet]. [cited 2010September 26]. Available from: <http://www.human.nu.ac.th/jhnu/file/journal>.
16. Angsuwotai N. An instructional model development in chemistry focusing on self-directed learning process of undergraduate students [Dissertation: Doctor of Education Degree in Science Education]. Bangkok: Srinakharinwirot University;2007. (in Thai).
17. Sa-ah N. Effects of problem-based learning on science achievement, self-directed learning and satisfaction with learning of mathayomsuksa five students [Dissertation: Master of Education in Science Education]. Songkla: Prince of Songkla University;2008.(in Thai).
18. Tumsawat B, Rattanaojana S, and Sakunkuu S. Nursing competency in caring for chronically ill patients at medical units in general and regional hospitals of the Ministry of Public Health. Journal of Nursing Burapa University 2013; 21(3): 36-47.(inThai).
19. Purananon P. Situations of teaching and learning program that promote competency of nursing students to provide humanized care using evidence based practice. Nursing Journal of the Ministry of Public Health.2014;(1):30.44.
20. Kaemmanee T. Science of teaching pedagogy: Principles of knowledge for the effective learning process. Chulalongkorn University printing ;2010.(inThai).
21. Jaruvacharapanichakul A, Limkosit Y, Lertpoonwilikul W, Boonchuang P. The effect of nursing skill development on self-efficacy in basic nursing practice. Nursing Journal 2008;25(2):10-18.(inThai).